

Oikeus asua pakkolunastetuissa taloissa olevissa huoneistoissa. Maistraatin puoltolauseen johdosta kaupunginvaltuusto oikeutti ¹⁾ erinäiset henkilöt kesäkuun 1 p:n jälkeen vuokran pysyessä entisellään asumaan muutamissa kaupungille pakkolunastettujen Katajanokan talojen asuntohuoneistoissa, kuitenkin velvollisina siinä tapauksessa, että rakennusten purkaminen havaittiin tarpeelliseksi, jo vuokraavuoden kestäessä kolmen kuukauden irtisanomisajan jälkeen muuttamaan huoneistoista.

Kasarmintorin lihamyymäläin vuokraaminen. Kalanostaja E. E. Biströmin anottua maistraatilta, että hän kalavarastoa varten saisi vuokrata kaksi Kasarmintorin lihanmyyntikojuista, kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ maistraatin samasta maksusta, joka oli määrätty suoritettavaksi muista lihamyymälöistä, vuokraamaan hakijalle yhden tai kaksi mainituista myyntikojuista.

4. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Viertoteiden hallinto ja kunnossapito. V. t. kaupungininsinööri C. Reuterin maistraatin välityksellä lähettämän, 8,960 markan määrään päättyvän ehdotuksen kaupungin viertoteiden hallinnon ja kunnossapidon järjestämiseksi kuluvana vuonna kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ valiokuntaan, johon kuului-
vat ⁴⁾ vtt Sanmark, Ärt ja Numell. Valiokunnan mietinnössään ⁵⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti ⁶⁾ ilmoittaa maistraatille, ettei se ollut katsonut tehtyä ehdotusta vastaan olevan muuta muistuttamista kuin että siihen merkitty viertotiemestarin palkka, 360 markkaa, mahdollisesti voitaisiin poistaa, minkä vuoksi valtuusto jätti maistraatin ratkaistavaksi, voiko mainittu säästö tapahtua ilman haittaa. Sen ohessa valtuusto päätti anoa maistraatilta toimenpiteisiin ryhtymistä, jotta kaikista viertoteiden aiheuttamista menoista vastedes vuosittain laadittaisiin erityinen tilitys, joka täydellisine todisteineen jätettäisiin kaupungin tilintarkastajain tutkittavaksi.

Maanalaisen yhdistyskanavan rakentaminen Antinkadulle. V. t. kaupungininsinööri C. Reuterin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ 712 markaksi arvioituihin kustannuksiin rakennuttaa yhdistyskanavan asianomaisen talonomistajan Antinkadun tontilta n:o 5 rakennuttaman maanalaisen kanavan ja saman kadun alaisen yleisen kanavan välille; työn kustannukset oli suoritettava mainitun kadun ja sen viereisen Hietalahdentorin osan täyttämistä varten myönnetystä määrärahasta.

C. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Raha-asiainvaliokunnan asettaminen ja kaupungin raha-asioita valaisevan katsauksen laatiminen. Järjestelyvaliokunnan ⁸⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ riippumatta valtuustolle saapuvista ja erityisesti käsiteltäviksi joutuvista rahaoloja koskevista asioista valita kolmihenkinen valiokunnan, jonka tuli laatia ja antaa valtuustolle selvä ja täydellinen sekä mahdollisimman verekseen ajankohtaan kohdistuva katsaus kaupungin raha-asiain tilaan, t. s. vuositulojen ja -menojen määrään niiden eri pääluokissa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 14 §. — ²⁾ S:n 31 p. elok. 16 §. — ³⁾ S:n 13 p. elok. 6 §. — ⁴⁾ S:n s:n 10 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 31 p. elok. 3 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. elok. 17 §. — ⁸⁾ Ks. s. 2. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. tammik. 2 §.

eri rahastojen tilaan, kaupungin tuloja tuottavaan kiinteään omaisuuteen y. m., mikä katsaus oli riittävän suurena painoksena julkaistava. Valiokunnan jäseniksi valittiin ¹⁾ samalla vtt Westermarck, Nybom ja Wasenius.

Valiokunnan sittemmin valtuustolle jättämässä ²⁾ »Katsauksessa Helsingin kaupungin raha-asiaihin tilaan»³⁾ huomautettiin aluksi m. m., että valiokunta oli pyytänyt rahatoimilaitokselta, vaivashoitojohtokunnalta ja kansakoulujohtokunnalta, jotka kolme virastoa hoitivat kaupungin taloutta, aineistoa valtuuston toivomuksen mukaista esitystä varten. Koska kuitenkin nämä laitokset käyttivät erilaisia kirjanpito menetelmiä, oli täydellisen katsauksen laatiminen kaupungin raha-asioihin osoittautunut vaikeaksi. Täysin tyydyttävä tämä voisi olla ainoastaan, jos yksi ainoa laitos hoitaisi koko kaupungin taloutta. Jättäen pois pyydetyt kaupungin tuloja tuottavaa kiinteää omaisuutta koskevat tiedot, joiden yhdistely vaati enemmän aikaa, valiokunta esitti:

1) supistelman kaupungin vuoden 1874 menoista ja tuloista niiden eri pääluokissa kolmen rahahallintoa hoitavan laitoksen tilien mukaan;

2) näistä tileistä ilmenevän yleisen tilan joulukuun 31 p:nä 1874;

3) tietoja kaupungin veloista samana ajankohtana ja vuoden 1875 korko- ja kuoletusmääristä; sekä

4) summittaiset tiedot eräiden suurempien laitosten, nim. vaivashoidon, palolaitoksen, kansakoulujen ja reaalikoulun kaupungille vuonna 1874 aiheuttamista menoista.

Esitetyistä luvuista ilmeni m. m., että kaupungin tulot vuonna 1874 nousivat 1,114,128: 07 markkaan, mistä verotusvaroja 273,784: 87 markkaa, ja sen menot 1,053,945: 69 markkaan, että kaupungin oma pääoma s. v. päättyessä oli 524,518: 21 markkaa ja vieraiden luotonantajain, lahjoitusrahastojen y. m. saamiset 250,483: 84 markkaa, että kaupungilla oli sijoitettuna helposti rahaksi muutettaviin varoihin, kuten velkakirjoihin, obligatioihin ja pankkitalletuksiin, 529,158: 02 markkaa vähemmän helposti rahaksi muutettaviin varoihin 243,360: 34 markkaa sekä epävarmoihin saataviin 2,483: 69 markkaa, samoin kuin että kaupungin koko velka samana ajankohtana oli 416,998: 46 markkaa. — Valiokuntaan lähetettiin myöhemmin eri tilaisuuksissa lukuisia asioita valmisteltavaksi ja lausunnon saamiseksi.

Kaupunginkassan tila. Rahatoimikonttorin kamreeri lähetti kaupunginvaltuustolle laatimansa sekä kaupunginkassan tarkastusmiesten tarkastaman ja oikeaksi havaitseman taulukon, joka valaisi kaupunginkassan tilaa helmikuun 23 p:nä. Taulukko liitettiin ⁴⁾ kaupunginvaltuuston pöytäkirjoihin.

Samaten rahatoimikonttorin kamreeri lähetti mainittujen tarkastajain tarkastaman ja hyväksymän supistelman kaupunginkassan tuloista ja menoista vuoden ensimmäisenä neljänneksenä, mikä supistelmä niinikään liitettiin ⁵⁾ valtuuston pöytäkirjoihin.

Kaupungin kassojen tarkastus. Maistraatin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ valita kaksi henkilöä yhdessä maistraatin puheenjohtajan kanssa toimittamaan kaupungin kassan tarkastukset ja valitsi ⁷⁾ tähän vtt Kiseleffin ja Sanmarkin. Myöhemmin kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ valita heille varamiehen ja valitsi ⁹⁾ täksi vtn Collanin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventaus. Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ valita kaksi henkilöä toimittamaan kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. tammik. 6 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 4 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 8 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. huhtik. 12 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. tammik. 8 §. — ⁷⁾ S:n s:n 14 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 12 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. helmik. 7 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. tammik. 9 §.

pungin irtaimen omaisuuden inventtauksen ja valitsi ¹⁾ tähän vtt Sandbergin ja Grunérin. Myöhemmin valtuusto päätti ²⁾ valita näille varamiehen ja valitsi ³⁾ tähän tehtävään vtn Wavulinin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden kalustoluettelot. Sittenkuin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat tarkastuksensa suoritettuaan olivat jättäneet ⁴⁾ kaupunginvaltuustolle joitakin mainitun omaisuuden kalustoluettelaita, valtuusto päätti ⁵⁾ antaa maistraatille tehtäväksi ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joihin inventtaajain ehdotuksen kaupungille kuuluvain kalustoesineiden rahaksimuuttamisesta katsottiin antavan aiheen.

Vaivashoitotilien tarkastus. Asianomaisten tilintarkastajain kaupungin vuoden 1873 vaivashoitotilien tarkastuksesta antamassaan kertomuksessa tekemän muistutuksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ kehoittaa maistraattia pyytämään terveydenhoitolautakunnalta pikaista tilitystä lautakunnalle vaivashoitovaroista annetusta 21,774: 40 markan ennakosta, josta ei ollut saatu mitään tilitystä.

Kansakoulujohtokunnalle myönnetty vastuunvapaus. Kansakoulujen lukuvuoden 1873—74 tilejä tarkastamaan valittujen tilintarkastajain, joiden tilintarkastuskertomuksen kansakoulujohtokunta oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle, puoltolauseen johdosta valtuusto myönsi ⁷⁾ johtokunnalle täydellisen vastuunvapauden mainitulta lukuvuodelta.

Rahatoimikonttorin vanhempia tilejä koskevasta valituksesta annettu lausunto. Läänin kuvernöörin lähetepäätöksessä oli kaupunginvaltuustolle varattu ⁸⁾ tilaisuus lausunnon antamiseen niistä valituksista, joita kaupungin rahastojen vuosien 1867 ja 1868 tilintarkastajat olivat esittäneet kahden maistraatin päätöksen johdosta, joilla mainittujen tilintarkastajain tekemät näitä tilejä koskevat muistutukset oli hylätty. Valtuusto päätti ⁹⁾ vakinaisen valmisteluvaliokunnan kirjallisesti antaman ehdotuksen mukaisesti lausunnossaan yhtyä valittajain anomukseen, että kyseellinen muistutusasia palauttettaisiin maistraattiin.

Rahatoimikonttorin vuoden 1874 tilit. Maistraatti ilmoitti, että kaikkien rahatoimikonttorin hoidossa olevien rahastojen vuoden 1874 tilit oli jätetty kaupungin mainitun vuoden tilejä tarkastamaan valituille tilintarkastajille, mutta että vaivashoitotilejä ei vielä ollut maistraatille jätetty eikä siis voitu toimittaa tilintarkastajille. Ilmoitus ei antanut ¹⁰⁾ kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Katsaus vuoden 1874 yleisten töiden kustannuksiin. V. t. kaupungin-insinööri C. Reuterin laatima, maistraatin välityksellä kaupunginvaltuustolle lähetetty katsaus kaupungin vuoden 1874 yleisten töiden aiheuttamiin kustannuksiin ei antanut ¹¹⁾ valtuustolle aihetta muuhun toimenpiteeseen kuin että asiaa koskevat asiakirjat päätettiin pitää nähtävinä valtuuston kansliahuoneessa.

Kaasuvalaistusta koskeva kertomus. Kaasuntarkastaja, johtaja A. F. Soldanin antaman kertomuksen kaupungin kaasuvalaistuksesta valaistusvuonna 1874—75 kaupunginvaltuusto lähetti ¹²⁾ valiokuntaan, johon kuului-
vat ¹³⁾ vtt Bade, Borg ja Lagerborg. Sittenkuin vt Bade anomuksestaan oli vapautettu ¹⁴⁾ ottamasta osaa valiokunnan työhön, valtuusto valitsi ¹⁵⁾ siihen

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 14 §. — ²⁾ S:n 16 p. helmik. 12 §. — ³⁾ S:n 23 p. helmik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. huhtik. 13 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. huhtik. 2 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. elok. 8 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. huhtik. 11 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. maalisk. 6 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. maalisk. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. toukok. 7 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. huhtik. 5 §. — ¹²⁾ S:n 10 p. syysk. 6 §. — ¹³⁾ S:n 28 p. syysk. 12 §. — ¹⁴⁾ S:n 5 p. marrask. 12 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 14 §.

varajäseneksi vielä polyteknillisen koulun opettajan E. E. Qvistin. Valiokunta ei antanut lausuntoaan vuoden varrella.

Tilapäisen lainan ottaminen. Oheenliittäen kaupunginkamreeri F. W. Dittmarin laatiman yleiskatsauksen kaupunginkassan tilaan ja lähimmässä tulevaisuudessa odotettavissa oleviin arvioituihin menoihin, mistä katsauksesta ilmeni, että kaupunginkassassa oli odotettavissa satunnainen vajaus, maistraatti anoi, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin odotetun vajauksen täyttämiseksi. Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ asian aikaisemmin asetettuun n. s. raha-asiainvaliokuntaan ²⁾. — Antamassaan lausunnossa ³⁾ tämä lautakunta huomautti m. m., että sinä vuoden aikana, jolloin eivät verotusvarat eikä tuulaaki- ja satamamaksut olleet ehtineet kertyä kaupunginkassaan, ennenkin usein oli sattunut, että kaupungin käteisvarat olivat olleet lopussa ja että tarpeellisia maksuja voitiin suorittaa ainoastaan luottoa käyttämällä. Tällä kertaa sitäpaitsi vuoden verotus muutettujen lakimääräysten noudattamisen johdosta viivästyisi, minkä johdosta käteisvarain puute kestäisi entistä kauemmin. Nyt tarvittava laina olisi sen vuoksi otettava vuoden ajaksi. Suomen pankin ohjesääntö esti sitä tässä suhteessa auttamasta kaupunkia, jota vastoin molemmat yksityispankit olivat ilmoittaneet suostuvansa kaupungin antamaa velkakirjaa vastaan myöntämään tarpeellisen luoton. Pääasiassa valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti ⁴⁾ valtuuttaa maistraatin kaupungin tarpeisiin ottamaan vuoden ajaksi enintään 200,000 markan määräisen kassakreditiivin tai lainan.

Saatava kauppaneuvos C. W. I. Sundmanilta. Lisätyn raha-asiainvaliokunnan ⁵⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ vuoden 1876 talousarvion järjestelyn yhteydessä kehoittaa maistraattia antamaan periä kauppaneuvos C. W. I. Sundmanilta ja merkitä kaupungin tileihin sen 8,000 markan määrän, joka vuonna 1865 oli osoitettu hänelle maksettavaksi viertotieobligatioiden lunastamista varten sekä siirtää kyseellisen tehtävän kaupungin rahatoimilaitoksen toimeksi.

Vaivashoitoveroja koskeva ohje. Vaivashoitotohtokunta pyysi kaupunginvaltuustolta määräystä siitä, olisiko niissä ylimeno-oloissa, jolloin kaupungin rahatoimi- ja kannantalaitosta ei vielä ollut ehditty järjestää, vuoteen 1875 kohdistuvien vaivashoitoverojen taksoitus ja kannanta vielä kuten edellisinä vuosina toimitettava johtokunnan toimesta. Tämän johdosta valtuusto päätti ⁷⁾ ilmoittaa johtokunnalle, ettei valtuusto voinut muuta havaita kuin että voimassa olevan kunnallisasetuksen mukaan ainoastaan kaupungin asukkaiden kunnalliskokouksessa valitsemalla verotuslautakunnalla oli oikeus taksoituksen toimittamiseen kunnan tarpeisiin, minkä vuoksi valtuusto kehoitti johtokuntaa toistaiseksi ainoastaan laatimaan ja maistraatin määräämänä aikana jättämään maistraatille erikoisehdotuksensa lähinnä seuraavan vuoden menoista ja tuloista sekä jättämään muut kyseellistä asiaa koskevat toimenpiteet siksensä.

Kaupungin osuus vuoden 1874 paloviinaverosta. Maistraatin ilmoitettua, että Helsingin kaupungin osuus vuoden 1874 paloviinaverosta oli 4,478: 99 markkaa, mikä määrä oli nostettu kaupungille, kaupunginvaltuusto lähetti ⁸⁾ kysymyksen varain käytöstä n. s. raha-asiainvaliokuntaan ⁵⁾. Se ei kuitenkaan antanut lausuntoaan vuoden varrella.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. toukok. 14 §. — ²⁾ Ks. s. 44. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. toukok., liite. — ⁴⁾ S:n s:n 3 §. — ⁵⁾ Ks. s. 44. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 1 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. lokak. 6 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. marrask. 6 §.

Tuulaakin, vaakarahain y. m. maksujen palauttaminen ja alentaminen. F. W. Frenckellin kauppatoiminimen esittämän anomuksen, että siitä rahamäärästä, jonka toiminimi oli suorittanut Tampereen verkatehdas osakeyhtiötä varten maahan tuotujen villain tuulaakina ja vaakamaksuina, maksettaisiin takaisin puolet eli 245: 88 markkaa, kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta epäsi ¹⁾.

Saman toiminimen tekemään anomukseen, että se vapautettaisiin suorittamasta vaaka- y. m. maksuja yhteensä 390: 52 markkaa, kaupunginvaltuusto sensijaan myöntyi ²⁾.

Toiminimien F. P. Kiseleff ja pojat, Töölön sokeritehdas osakeyhtiö ja Kaasuvalaistusosakeyhtiö isännöitsijän, konsuli N. Kiseleffin valitettua maistraatin päätöksestä, joka koski anomusta suoritetujen vaaka- ja siltamaksujen, lastaus- ja purkausmaksujen y. m., yhteensä 4,654: 79 markan, palauttamisesta, kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ läänin kuvernööriltä tämän johdosta saapuneen lähetteen valiokuntaan, joka oli asetettu ⁴⁾ käsittelemään kysymystä kaupungille tulevista ja menevistä sekä kauttakulikutavaroista tulevien maksujen uudesta taksasta. Valtuusto päätti ⁵⁾ valiokunnan ehdotuksen ⁶⁾ mukaisesti lausunnossaan alista akuvernööriin harkittavaksi, eikä palautusanomusten liian myöhään esitettyinä olisi annettava ainakin joltakin osalta raueta, sekä samalla vaatia, että anomukset, mikäli mainittu muistutus ei niitä koskenut tai mikäli sen ei katsottu ansaitsevan huomiota, hylättäisiin, paitsi mikäli ne koskivat toiminimen F. P. Kiseleff ja pojat maksettavaksi laittomasti pantua vaakatodistusten lunastusmaksua, yhteensä 7: 20 markkaa, mikä määrä oli palautettava mainitulle toiminimelle. Sen ohessa valtuusto päätti liittää lausuntoonsa vtn Calamniuksen esittämän selvityksen vaakamaksujen luonteesta. — Maistraatin ilmoitettua, että kuvernööri antamallaan päätöksellä hyläten kaupunginvaltuuston valituksen oli selittänyt konsuli Kiseleffin oikeutetuksi saamaan takaisin kaupunginkassasta kyseelliset maksut, valtuusto päätti ⁷⁾ asianmukaisessa järjestyksessä hakea muutosta kuvernöörin päätökseen, ja oli valtuuston sihteerin jätettävä ⁸⁾ valitukset.

Kauppayhtiö H. Borgström & C:o:n esittämän anomuksen, että siitä määrästä, jonka yhtiö oli suorittanut Forssa osakeyhtiön laskuun maahan-tuodun puuvillan vaakausmaksuina, palautettaisiin puolet eli 800: 38 markkaa, kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta epäsi ⁹⁾.

Filosofianmaisteri J. A. Schaumanin anomuksen hänen maksettavakseen kolmesta maahan tuodusta pikapainimesta pantujen vaakamaksujen, yhteensä 280 markan, alentamisesta puoleen määräänsä kaupunginvaltuusto niin-ikään epäsi ¹⁰⁾.

Puhtaanapidon tarjoaminen urakalle. Maistraatti ilmoitti, että asianmukaisessa järjestyksessä kuulutetussa huutokaupassa, jossa tarjottiin urakalle kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapito vuoden aikana marraskuun 1 p:stä lukien, alimman tarjouksen, 9,850 markkaa, oli tehnyt vuokra-ajuri G. Holmberg; aikaisemmin samassa tarkoituksessa pidetyssä huutokaupassa alin tarjous oli ollut 12,000 markkaa, mutta maistraatti oli ilman muuta hylännyt tämän tarjouksen liian korkeana. Ensinmainitun tarjouksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹¹⁾. Samalla valtuusto päätti kehoittaa

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. helmik. 10 §. — ²⁾ S:n s:n 11 §. — ³⁾ S:n 13 p. huhtik. 4 §. — ⁴⁾ Ks. s. 58. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11 p. toukok. 1 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 28 p. syysk. 6 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. lokak. 6 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. toukok. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. lokak. 3 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. syysk. 4 §.

maistraattia vastedes toimittamaan kyseellisen huutokaupan niin aikaisin, että se tarpeen vaatiessa ehdittiin toimittaa useita kertoja uudestaan.

Majatalon- ja kyydinpidon tarjoaminen urakalle. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että majatalon- ja kyydinpito kaupungissa oli kuten siihenkin asti maistraatin toimesta tarjottava julkisella urakkahuutokaupalla joko yhdeksi tai useammaksi vuodeksi, minkä ohessa valtuusto jätti maistraatin harkittavaksi, eikä kaupungin majatalon hevosten lukua voitaisi jonkin verran vähentää. Sittemmin pidetyn huutokaupan jälkeen maistraatti ilmoittaen, että läänin kuvernööri sillävälän oli vähentänyt majatalon hevosmäärän 18:sta 15:een, puolsi ajuri J. E. Wikströmin tarjousta ottaa huolehtiakseen majatalon- ja kyydinpidosta kolmen vuoden aikana 660 markasta hevosta kohden vuodessa. Tämän tarjouksen valtuusto hyväksyi ²⁾. Myöhemmin maistraatti lähetti ³⁾ valtuustolle majatalon hevosmäärän edellä mainittua vähentämistä koskevan kuvernöörin päätöksen.

Oikeus laidunmaksujen kantoon. Talonomistaja A. F. Strömbergin maistraatin toimittamassa kaupungin kuluvan vuoden laidunmaksujen kanto-oikeutta koskevassa huutokaupassa tekemän tarjouksen, 140 markkaa, kaupunginvaltuusto hylkäsi ⁴⁾. Myöhemmin toimitetussa uudessa huutokaupassa talonomistaja Strömberg tarjosi mainitusta oikeudesta 155 markkaa, minkä tarjouksen valtuusto maistraatin sitä puollettua hyväksyi ⁵⁾.

Oikeus viertotiemaksujen kantoon. Tilanomistaja E. Tandefeltin kaupungin vuoden 1876 viertotiemaksujen kanto-oikeutta koskevassa maistraatin toimeenpanemassa huutokaupassa tekemän tarjouksen, 15,400 markkaa, jota maistraatti oli puoltanut, kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾.

Raastuvanoikeuden ja maistraatin uusi palkkaussääntö. Vuonna 1874 senaatissa oli esitelty läänin kuvernöörin ja maistraatin yksissä neuvoin laatima ehdotus kaupunginkassan n. s. palkkausrahastosta palkattujen kaupungin virka- ja palvelusmiesten uudeksi palkkaussäännöksi, mutta senaatti ei silloin ollut ryhtynyt asiaa lopullisesti tutkimaan, vaan oli velvoittanut kuvernöörin huolehtimaan siitä, että ehdotus kaupungin virkamiesten ja muiden toimihenkilöiden uudeksi palkkaussäännöksi laadittiin ja lähetettiin senaattiin heti kun silloin suunniteltu kaupungin asiain hallintoa koskeva muutos oli toteutettu. Tämän johdosta maistraatti jätti aikaisemmin laaditun ehdotuksen kaupunginvaltuuston tutkittavaksi. Samalla raastuvanoikeuden ja maistraatin raatimiehet jättivät valtuustolle anomuksen palkkaetujensa parantamisesta. Nämä molemmat asiat valtuusto lähetti ⁷⁾ valmisteltaviksi n. s. raha-asiain valiokuntaan ⁸⁾, johon tätä tarkoitusta varten valittiin ⁹⁾ lisäjäseniksi vtt Hjelt ja Ehrström.

Sittemmin antamassaan ¹⁰⁾ mietinnössä ¹¹⁾ valiokunta huomautti m. m., ettei vielä ollut syytä laatia lopullista palkkaussääntöä kaikille kaupungin palkannauttijoille, koska kaikkien niiden virkain lukua ja laatua, jotka kaupunki voi perustaa, sittenkuin kunnallishallinnon uudistus oli kaikilta osiltaan toteutettu, ei voitu tuntea, ennenkuin vastaisen rahatoimikamarin ja kaupungin muiden toimeenpanevain hallitusten ohjesäännöt oli laadittu ja vahvistettu. Ne kohtuulliset palkanparannusanomukset, joita ainakin osalla kaupungin palkannauttijoista oli syytä esittää, olisi kuitenkin sitä ennen jollakin tavalla tydydyttävä, ja ennen kaikkea tämä koski raastuvanoikeuden

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. helmik. 3 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 10 §. — ³⁾ S:n 13 p. huhtik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 6 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 2 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. marrask. 6 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. tammik. 7 §. — ⁸⁾ Ks. s. 44. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 23 p. maalisk. 1 §. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

ja maistraatin virka- ja palvelusmiehiä. Valiokunta oli sentähden sitä mieltä, että näille olisi myönnettävä väliaikainen kalliinajanpalkkio, kunnes kaikki kaupungin palkkannauttijat käsittävä lopullinen palkkaussääntö tulisi voimaan. Annettuaan sen jälkeen selvityksen raastuvanoikeuden ja maistraatin virka- ja palvelusmiesten lähinnä edellisten vuosien palkkaeduista valiokunta ehdotti, että seuraaville heistä vuoden 1875 alusta myönnettäisiin alempana mainitut kalliinajanpalkkiot, nim. oikeuspormestarille 2,000 markkaa, seitsemälle oikeus- ja kolmelle kunnallisraatimiehelle 1,000 markkaa kullekin, maistraatinsihteerille 900 markkaa, aktuaarille 500 markkaa, kahdelle kaupunginviskaalille kummallekin 500 markkaa, kolmelle kaupunginvoudille kullekin 400 markkaa, kolmelle ulosottoapulaiselle kullekin 200 markkaa, kymmenelle kaupunginpalvelijalle kullekin 200 markkaa sekä raatihuoneen vahtimestarille 400 markkaa. Kunnallispormestarin palkkakysymystä valtuusto oli jo aikaisemmin käsitellyt ¹⁾, ja notaarien sekä venäjänkielen kielenkääntäjän palkkauksen parantamista valiokunta piti tarpeettomana. Erinäisiin ehdotettuihin uusiin virkoihin, nim. suomenkielen kielenkääntäjän, kolmannen kaupunginviskaalin ja yhdenmentoista kaupunginpalvelijan toimeen nähden valiokunta huomautti, ettei niiden tarpeellisuutta ollut tutkittava tässä yhteydessä, vaan että niiden perustaminen oli jätettävä erityisen esityksen varaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ lykätä raastuvanoikeuden ja maistraatin virka- ja palvelusmiesten lopullisen palkkaussäännön vahvistamisen toistaiseksi, mutta vuoden 1875 alusta ja kunnes kaikki kaupungin palkkannauttijat käsittävä lopullinen palkkaussääntö oli astunut voimaan, myöntää palkkausrahastosta tai, mikäli sen varat eivät riittäneet, n. s. yksityisvarain rahastosta seuraavat väliaikaiset vuotuiset kalliinajanpalkkiot, nim. kunnallispormestarille 2,000 markkaa, seitsemälle oikeusraatimiehelle kullekin 1,000 markkaa, aktuaarille 500 markkaa, kahdelle kaupunginviskaalille kummallekin 500 markkaa, kolmelle kaupunginvoudille kullekin 400 markkaa, kolmelle ulosottoapulaiselle kullekin 200 markkaa, yhdelletoista kaupunginpalvelijalle kullekin 200 markkaa sekä raatihuoneen vahtimestarille 400 markkaa, jota vastoin valtuusto hylkäsi valiokunnan ehdotuksen, mikäli se koski kunnallisraatimiesten ja maistraatinsihteerin kalliinajanpalkkioita. Sen ohessa valtuusto päätti antaa maistraatille tehtäväksi ottaa palvelukseensa suomenkielen kielenkääntäjän 400 markan vuosipalkkioon sekä ryhtyä valtuuston tekemien päätösten aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Poliisilaitoksen uudesta palkkaussäännöstä annettu lausunto. Läänin kuvernööri pyysi maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa laatimastaan kaupungin poliisilaitoksen uuden palkkaussäännön ehdotuksesta, joka oli aiottu astuvaksi voimaan vuoden 1876 alusta. Tämän ehdotuksen mukaan saivat kaikki laitoksen palveluksessa olevat virka- ja palvelusmiehet poliisikamarin sihteerinä lukuunottamatta palkankorotuksia, neljä järjestyspoliisin konstaapelinvirkaa lakkautettaisiin ja etsivän poliisin palvelukseen otettaisiin uusi konstaapeli. Ehdotus päättyi 129,240 markkaan silloisen, vuonna 1872 vahvistetun palkkaussäännön päättyessä 98,580 markkaan. Viimeksimainitusta määrästä valtio oli suorittanut 71,280 markkaa ja kaupunki 27,300 markkaa. Valtion varoista poliisilaitoksen ylläpitoon siihen asti suoritetun avustuksen runsauden kuvernööri katsoi saavan selityksensä paikkakunnan erikoisase-
masta, maan korkeimman hallinnon ja kaikkien ylihallitusten, yliopiston ja tuntuvain sotavoimain keskittyminen Helsinkiin kun kokosi sinne niin suuren

¹⁾ Ks. s. 54. — ²⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 1 §.

määrän virkamiehiä, että se vastasi varsinaisen porvariston lukumäärää ja kenties ylittikin sen ilman että ensinmainitut, elleivät he samalla olleet kiinteistönomistajia kaupungissa, olivat velvolliset ottamaan osaa sen verokuorman kantamiseen. Kun tämä asiointila kaupunkien kunnallissasetuksen voimaantulomisen johdosta nyt oli lakannut, poistui kuvernöörin käsityksen mukaan sellaisen kunnan tehtävän kuin poliisilaitoksen ylläpidon hyväksi suoritettun valtion avustuksen pääasiallinen oikeutus. Senaatti oli myöskin määrännyt, että kuvernöörin tuli koettaa saada asianomaiset kaupungin viranomaiset poliisimiehistön lukumäärän supistamisen uhalla suorittamaan entistä suurempi osa sen ylläpitokustannuksista. Kuvernööri lausui kuitenkin toivomuksen, että hallitus helpottaakseen siirtymistä uuteen asiaan järjestykseen havaittaisiin suostuvaiseksi toistaiseksi suorittamaan kolmannes kaikista poliisilaitoksen ylläpitokustannuksista. — Tätä kysymystä sekä samanaikaisesti kaupunginvaltuustolle lähetettyä kaupungin uutta poliisijärjestystä koskevaa asiaa ¹⁾ valmistelemaan valtuusto päätti ²⁾ asettaa valiokunnan, johon valittiin ³⁾ vtt Jansson, Florin, Bäck ja Sanmark sekä oikeusraatimies J. F. Gadd.

Sittenmin antamassaan poliisilaitoksen uutta palkkaussääntöä koskevassa mietinnössä ⁴⁾ valiokunta lähti siitä käsityksestä, että kaupungin poliisihenkilökunta oli lukuisampi kuin tarve välttämättä vaati ja että sitä senvuoksi voitiin ja tulikin supistaa. Tämä päämäärä voitiin valiokunnan käsityksen mukaan saavuttaa ennen kaikkea vähentämällä passien luku 14 päivä- ja 6 yöpassista enintään 13 päivä- ja 2 yöpassiin; viimeksimainittujen vähentäminen voitiin haitatta toteuttaa, jos viertoteiden katuvalaistusta parannettiin ja katulyhtyjä ylimalkaan pimeänä vuodenaikana ei sammutettu klo 3 yöllä, vaan vasta tuntia ennen auringonnousua, ei kuitenkaan missään tapauksessa myöhemmin kuin klo 6 aamulla. Sen lisäksi olisi kolmas poliisivartiokonttori lakautettava ja kaupunki poliisivartiointiin katsoen jaettava kahteen piiriin kolmen asemesta. Toinen ja kolmas piiri, jotka yhteensä olivat ainoastaan vähän suuremmat kuin ensimmäinen, olisi silloin yhdistettävä yhdeksi piiriksi ja tämän ja ensimmäisen piirin välistä rajaa samalla jonkin verran muutettava siten, että raja kuljisi rautatiepengerä myöten Töölönlahden yli ja rautatiealueen pohjoispuolitse Espoon tulliin, sitten It. Heikinkatua pitkin Et. Esplanadikatuun, tätä pitkin Kasarminkatuun ja sen jälkeen tätä ja Neitsyt-polkua Merikatuun, jolloin rajaviivasta itään oleva alue kuuluisi ensimmäiseen ja sen länsipuolella oleva alue toiseen piiriin. Näiden muutosten johdosta voitiin ylikonstaapeli lukua vähentää 1:llä ja järjestyskonstaapeli lukua 13:lla; etsiväin konstaapeli lukua oli sen sijaan kuvernöörin ehdotuksen mukaisesti lisättävä 1:llä. Palkkauskysymyksessä valiokunta muuttamin pienehköin sovittelein yhtyi kuvernöörin ehdotukseen, mutta lisäsi palkkaussääntöehdotukseensa uuden 1,000 markan erän virantoimituksessa aiheutuneiden vaurioiden korvaamiseksi ja lahjapalkkioiksi poliisimiehistöille. Valiokunnan laatima poliisilaitoksen menosääntö päättyi edellä mainittujen muutosten johdosta 118,540 markkaan. Siitä osuudesta, mikä kaupungin olisi suoritettava poliisin palkkausmenoista, valiokunta lausui, että kaupunki sen jälkeen kuin poliisihoito vuosien 1826 ja 1861 asetuksilla oli siirretty maistraatilta poliisikamarin huoleksi ja tämä oli järjestetty poliisimestarien alaiseksi, jotka hallitus asetti ilman ehdotusta, oli menettänyt sekä oikeutensa poliisihoidon

¹⁾ Ks. s. 69. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 4 §. — ³⁾ S:n 2 p. maalisk. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25.

järjestämiseen ja toimittamiseen että myös sen vaikutusvallan, mikä kaupungilla oli ollut poliisihallintoon sen valitessa jäseniä maistraattiin. Poliisikamarista oli siten tullut valtion laitos, ja sen johdosta valtio oli suorittanut suurimman osan poliisin palkkauskustannuksista. Tämän johdosta valiokunta piti sen avustuksen lisäämistä, minkä kaupunki suoritti poliisilaitoksen ylläpitämiseksi, mahdollisena ainoastaan siinä tapauksessa, että kaupunki sai takaisin oikeutensa itse hoitaa kaupungin poliisilaitosta koskevat asiat sekä vaikutusvaltansa sen lähimpään johtoon. Koska kuitenkin valiokunta oli ehdottanut poliisilaitoksen vuoden 1872 menosääntöön 19,960 markan korotusta, valiokunta katsoi, että jos sen menosääntöehdotus hyväksyttiin, kaupungin tulisi suorittaa tästä korotuksesta yhtä suuri osa kuin aikaisemmista kustannuksista eli 5,500 markkaa. Kaupungin osuus valiokunnan ehdotuksen mukaisesta poliisilaitoksen menosäännöstä olisi siis 32,800 markkaa ja valtion osuus 85,740 markkaa. Sen ohessa valiokunta, koska erinäiset ajoittain hyvinkin tuntuvat vakanssisäästöt aikaisemmin eivät olleet ensinkään tulleet kaupungin, vaan ainoastaan valtion hyväksi, piti erinäisten muutosten tekemistä määrärahan maksamistapaan välttämättömänä. Kyseellisen asian yhteydessä valiokunta viimein jätti valtuuston harkittavaksi, eikö valtuuston olisi tehtävä esitystä elokuun 4 p:nä 1869 ja toukokuun 6 p:nä 1861 annettujen asetusten muuttamisesta siten, että kaupungin poliisikamarille uudestaan myönnettäisiin sillä aikaisemmin ollut tuomiovalta määrättyissä pienemmissä rikosasioissa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ puolestaan hyväksyä valiokunnan mietinnön, kuitenkin lukuun ottamatta sitä osaa, joka koski poliisikamarin tuomiovallan laajentamista. Kuvernöörille annettavassa lausunnossa valtuusto siis päätti esittää pääasiassa seuraavaa:

että huomioon ottaen ehdotus kaupungin jakamisesta kahteen poliisi-
piiriin kolmen sijasta sekä sen ehdottamat poliisin virantoimituksen yleiset
perusteet hyväksyttäisiin valiokunnan ehdottama poliisimiehistön vähennys
sekä sen ehdotus poliisilaitoksen uudeksi menosäännöksi;

että kaupunki suostui aikaisemmin suoritetun raha-avustuksen lisäksi
myöntämään ehdotetusta poliisin palkkaussäännön lisäyksestä saman osuuden,
mikä valtion ja kaupungin aikaisemmin suorittamien raha-avustusten
välillä vallitsevan suhteen mukaisesti tuli kaupungin osalle, eli 5,500 markkaa,
kuitenkin ehdoin, ettei poliisin voimaa ja palkkausta vähennetty arvioi-
duista määristä sekä että, jos niin tapahtui, kaupungin avustuksen määrä
vahvistettiin mainitun perusteen mukaisesti; sekä

että rahatoimikonttori saisi kuukausittain tilauksesta nostaa poliisin
ylläpitoa varten myönnetyn valtion määrärahan ja sen sijaan velvoitettaisiin
maksamaan kaikki palkat ja muut poliisilaitoksen menosääntöön merkityt
määrärahat sekä asianmukaisessa järjestyksessä tilittämään varat tai myös,
ellei sellaista järjestelyä hyväksytty, että kaupungin avustusten tilauksen
oheen vastedes oli liitettävä ote jokaisen kuukauden palkkauslistoista ja kaupungin
avustusta maksettaisiin ainoastaan se määrä, joka kaupungin edellä
mainitun valtion määrärahan ja kaupungin avustuksen välisen suhteen no-
jalla oli myönnettävä palkkauslistaan merkittyjen silloin tarpeellisten palk-
kain ja muiden määrärahan suorittamiseksi.

Kaupunginvaltuuston puoltama menosääntöehdotus oli seuraava:

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 3 §.

Ehdotus Helsingin poliisilaitoksen palkkaussäännöksi:

	Yhdelle.	Kaikille.
1 poliisimestari, palkka	6,000: —	
vuokrarafoja	1,500: —	
hevosten ja ajoneuvojen ylläpito	1,500: —	9,000: —
1 alipoliisimestari, palkka	4,000: —	
vuokrarafoja	1,200: —	
ajoneuvojen ja hevosen ylläpito	800: —	6,000: —
2 poliisikamarin jäsentä, kummankin palkkio	600: —	1,200: —
1 sihteeri, palkka	1,400: —	
vuokrarafoja	600: —	2,000: —
2 notaaria, kummankin palkkio	1,200: —	2,400: —
2 kanslistia, kummankin palkkio	1,000: —	2,000: —
<i>Järjestyspoliisi.</i>		
2 komissaaria, palkka	1,500: —	
vuokrarafoja	600: —	
virantoimituspalkkio	300: —	
	2,400: —	4,800: —
8 ylikonstaapelia, kunkin palkka	750: —	
virantoimituspalkkio	750: —	
	1,500: —	12,000: —
30 vanhempaa konstaapelia, kunkin palkka	500: —	
virantoimituspalkkio	400: —	
vaatetusrafoja	200: —	
	1,100: —	33,000: —
32 nuorempaa konstaapelia, kunkin palkka	400: —	
virantoimituspalkkio	400: —	
vaatetusrafoja	200: —	
	1,000: —	32,000: —
<i>Etsivä eli tiedustelupoliisi.</i>		
1 komissaari, palkka	1,500: —	
vuokrarafoja	800: —	
virantoimituspalkkio	500: —	2,800: —
1 ylikonstaapeli, palkka	1,000: —	
virantoimituspalkkio	800: —	1,800: —
6 konstaapelia, kunkin palkka	500: —	
virantoimituspalkkio	500: —	
vaatetusrafoja	200: —	
	1,200: —	7,200: —
Tarverahat		740: —
Lääkäriin palkkio		600: —
Virantoimituksessa vaatteille ja varusteille omatta syyttä koituneen vahin- gon korvaamiseksi, milloin siitä syyllisen varattomuuden takia ei voida saada hyvitystä, samoin kuin lahjapalkkioiksi erityisestä kunnostautumi- sesta virassa poliisikamarin määräyksen mukaan		1,000: —
Yhteensä Smk		118,540: —

Muist. 1. Jokainen, joka Helsingissä panee toimeen julkisen huvitilaisuuden ja kut-
suu siihen yleisöä maksua vastaan sekä sen johdosta on velvollinen suorittamaan toukokuun
5 p:nä 1818 annetussa arm. asetuksessa säädetyn vaivais- ja työhuonemaksun, on myöskin

otettava osaa sen poliisivartiointin kustantamiseen, mikä järjestyksen ylläpitämiseksi tilaisuudessa katsotaan tarpeelliseksi ja jonka asianomainen poliisimestari sinne määrää tilaisuuden ja huoneiston laadun sekä muiden esiintyvien seikkain mukaan, ja tämä avustumaksu on suoritettava erikseen jokaisesta huvitilaisuudesta ja ennakkolta samalla kuin sen toimeenpanolupaa anotaan poliisimestarilta, tämän määräyksen mukaan, kolme markkaa pienemmistä tilaisuuksista ja kuusi markkaa sellaisista suuremmista, joissa joko kahden poliisimiehen on oltava virantoimituksessa kuusi tuntia kumpaisenkin tai myös useamman poliisipalvelijan läsnäoloa pidetään tarpeellisena; ja on poliisimestarin vastattava siitä ja kuvernöörin katsottava, ettei tässä suhteessa ylitetä tarvetta. Siten kertyvät varat on poliisikamarin sihteerin poliisimestarin valvonnan alaisena hoidettava ja vietävä kirjoihin, ja jokaisen vuosineljänneksen loputtua on ne jaettava siten, että aina puolet jaetaan tasan kaikkien niiden ylikonstaapelien ja konstaapelien kesken, jotka koko neljänneksenä ovat olleet virantoimituksessa, olivatpa he sitten suoranaisesti ottaneet osaa mainitunlaatuiseen vartiointiin tai ei, mutta toinen puoli käytetään sopiviksi lahjapalkkioiksi, jotka poliisikamari jakaa niille poliisimiehille, jotka erityisen hyvällä käytöksellä ja luotettavuudella ovat sen ansainneet.

Muist. 2. Korvaukseksi siitä syyttäjän osuudesta poliisikamarin tuomitsemiin sakoihin, joka osuus toukokuun 6 p:nä 1861 annetun armollisen asetuksen 31 ja 38 §:n mukaisesti tulee poliisikomissaareille ja jota tähän asti viime vuosina on kertynyt keskimäärin 1,860 markkaa vuodessa, mutta joka tästä lähtien kuuluu kaupungille (valtiolle), maksetaan kaupungin (valtion) kassasta vuosittain vastaava korvaus jaettavaksi tasan poliisin palveluksessa olevien kolmen komissaarin kesken siten, että jokainen heistä neljännesvuosittain palkkansa lisäksi saa nostaa 620 markkaa.

Kunnallispormestarin palkka ja avoimen kunnallispormestarinviran hoitaminen. Sittenkuin kunnallispormestarin virka entisen haltijan, hovioikeudenassessori C. A. Öhrnbergin tultua nimitetyksi kaupungin oikeuspormestariksi oli joutunut avoimeksi, maistraatti oli päättänyt hankkia oikeusraatimies F. A. Åkerbergille määräyksen hoitaa virkaa niin kauan kuin se oli avoinna. Tämän johdosta maistraatti anoi, että kaupunginvaltuusto vahvistaisi oikeusraatimies Åkerbergin sijaisuuspalkkion, ja tiedusteli samalla, koska valtuusto halusi, että virka julistettaisiin haettavaksi. — Valtuuston lähetettyä ¹⁾ asian vakinaiseen valmisteluvaliokuntaan ja sen annettua siitä mietintönsä ²⁾ valtuusto päätti ³⁾ valiokunnan ehdotuksen mukaisesti myöntää oikeusraatimies Åkerbergille kaupunginkassan n. s. yksityisvarain rahastosta 350 markan kuukausipalkkion siltä ajalta, jona hän hoitaisi kunnallispormestarin virkaa, tällöin kuitenkin velvollisena itse palkkaamaan sen henkilön, joka sillävälin hoiti hänen oikeusraatimiehenvirkaansa ja siihen yhdistettyä maistraatin varapuheenjohtajan tointa. Kunnallispormestarin viran avoimeksi julistamisesta valtuusto niinikään valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti lausua maistraatille sen toivomuksen, että asiassa ei ryhdyttäisi toimenpiteeseen, ennenkuin valtuusto oli tehnyt virkaan liittyvien palkkaetujen määrää koskevan päätöksen, ja kehoitettiin sitä valiokuntaa ⁴⁾, jonka valtuusto oli asettanut valmistelevaan kysymystä raastuvanoikeuden ja maistraatin uudesta palkkaussäännöstä, ryhtymättä koko kysymystä käsittelemään pikimmiten antamaan erityinen lausunto niistä palkkaeduista, joiden tuli liittyä kunnallispormestarinvirkaan sen tultua uudestaan täytetyksi. — Tämän valiokunnan myöhemmin mietinnössään ⁵⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto sen jälkeen päätti ⁶⁾ vahvistaa kunnallispormestarin palkkausrahastosta maksettavat vuosipalkkaedut siitä ajasta lähtien, jolloin virka uudestaan täytettäisiin, 9,000 markaksi, mistä 7,000 markkaa olisi palkkaa ja 2,000 markkaa vuokratrahoja, sekä anoa maistraatilta, että puheena olevaa

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 6 §. — ²⁾ S:n 16 p. helmik., liite n:o 3. — ³⁾ S:n s:n 1 §. — ⁴⁾ Ks. s. 49. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 1 §.

virkaa julistettaessa haettavaksi määrättäisiin ehdoksi, että sen tuleva haltija oli velvollinen siinä tapauksessa, että virkaan liittyvä tulo perunkirjoituksista ja perinnönjaoista laillisessa järjestyksessä poistettaisiin, tyytymään tämän johdosta korvaukseksi kaupunginkassasta pöytärahoina suoritettuun 3,000 markan määräiseen korvaukseen. Sen ohessa valtuusto päätti ilmoittaa senaatille kunnallispormestarin palkkaetuja koskevan päätöksensä sekä syyn, miksi sitä koskeva kysymys oli erikseen käsitelty. — Myöhemmin maistraatti ilmoitti, että senaatti heinäkuun 13 p:nä 1719 päivätyn, kaupunkien valituksen johdosta annetun päätöksen ja marraskuun 28 p:nä 1859 annetun asetuksen nojalla oli selittänyt, että esillä olevassa tapauksessa oli ollut valtuuston velvollisuus ehdottaa senaatin vahvistettavaksi ne kaupungin virka- ja palvelusmiesten palkkaussäännön muutokset, joita oli pidetty olosuhteiden vaatimina, minkä vuoksi valtuuston toimenpide, koska se ei ollut syntynyt laillisessa järjestyksessä, oli epäpätevä ja valtuusto sen vuoksi oli velvollinen ottamaan asian uudestaan käsiteltäväksi. Tämän johdosta valtuusto palautti ¹⁾ asian uudestaan valmisteltavaksi edellä mainittuun valiokuntaan ja liitti lähetteen oheen erään valtuuston jäsenen antaman, kysymyksen oikeudellista puolta koskettelevan kirjallisen lausunnon ²⁾, johon vakinainen valmisteluvaliokunta oli yhtynyt. Sen johdosta antamassaan mietinnössä ³⁾ valiokunta lausui m. m., että valtuuston aikaisemman päätöksen perusteena olleet olosuhteet eivät olleet muuttuneet muuten kuin sikäli, että kunnallispormestarinvirka sillävälän oli julistettu haettavaksi edellä mainituin ehdoin. Valtuuston tuli sen vuoksi tehdä uusi asiallisesti muuttumaton päätös kunnallispormestarin palkkaeduista sekä noudattaakseen senaatin omaksumaa asetusten tulkintaa lähettää uusi päätös senaatin vahvistettavaksi. Sen ohessa olisi valtuuston tehtävä selkoa siitä laintulkinnasta, joka oli aiheuttanut valtuuston edellisen toimenpiteen, jota senaatti ei ollut voinut hyväksyä, ja joka tulkinta oli tarkasti selitetty edellä mainitussa valiokunnalle annetussa kirjallisessa lausunnossa, ja tällöin olisi m. m. viitattava helmikuun 23 p:nä 1789 annettuihin porvariston ja kaupunkien erioikeuksiin sekä vuoden 1873 kunnallisasetuksen 74 §:ään. Asiaa lopullisesti esiteltäessä valtuusto päätti ⁴⁾ kaikilta osilta hyväksyä valiokunnan ehdotuksen. — Valiokunnan toisen mietinnön antamisen ja asian esittelyn väliaikana oli vakinaiseksi kunnallispormestariksi valittu oikeusraatimies O. L. Palmgren.

Palokonstaapelien palkankorotus. Palotoimikunnan esityksen, joka koski palkankorotuksen myöntämistä kaupungin palokonstaapeleille ja jota maistraatti oli puoltanut, kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ lausunnon saamiseksi aikaisemmin asetettuun n. s. raha-asiaivaliokuntaan ⁶⁾. Valiokunnan mietinnössään ⁷⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti valtuusto myöntyi ⁸⁾ esitykseen sikäli, että kaupungin palokunnan konstaapeleille toistaiseksi ja kunnes kaikki kaupungin palkannauttijat käsittävä lopullinen palkkaussääntö vahvistettaisiin, myönnettiin 60 markan vuotuinen väliaikainen palkankorotus huhtikuun 1 p:stä lukien.

Satamapalvelijain palkankorotus. Maistraatin puoltauseen johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ korottaa satamapalvelijain A. Halénin, J. F. Lönnqvistin, E. M. Sjöströmin, J. H. Nyholmin ja V. Nordbergin rahapalkan

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 11 §. — ²⁾ S:n s:n, liite E; kuka tämä valtuutettu oli, ei käy ilmi asiakirjoista. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 42. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. huhtik. 9 §. — ⁶⁾ Ks. s. 44. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 11 p. toukok. 2 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. marrask. 5 §.

480 markasta 600 markkaan ja kaupungin vaakaa vuoden umpeensa hoitavan satamapalvelija K. M. Hagmanin palkan 800 markkaan vuodessa; korotus olisi voimassa toistaiseksi ja kunnes kaikki kaupungin palkannauttijat käsittävä lopullinen palkkaussääntö vahvistettaisiin.

Vaivaishoitojohtokunnan puheenjohtajan palkankorotus. Vaivaishoitojohtokunnan puheenjohtajan, filosofianmaisteri O. Höijerin anomuksen, että hänen palkkiotaan korotettaisiin, kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ maistraatin ja raastuvanoikeuden virkamiesten palkankorotuskysymystä valmistelemaan aikaisemmin asetettuun valiokuntaan ²⁾ ja päätti ³⁾ valiokunnan mietinnössään ⁴⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti myöntää mainitun johtokunnan puheenjohtajalle 1,400 markan väliaikaisen vuotuisen kalliinajanpalkkion vuoden alusta lukien ja kunnes kaikki kaupungin palkannauttijat käsittävä lopullinen palkkaussääntö oli vahvistettu.

Lausunto valituksesta, joka koski erinäisten vaivaishoitojohtokunnan alaisen virka- ja palvelusmiesten palkkain korotusta. Sittenkuin erään komitean laatima ehdotus palkankorotusten myöntämisestä erinäisille vaivaishoitojohtokunnan palveluksessa oleville virka- ja palvelusmiehille oli osittain hylätty vuonna 1874 pidetyssä kirkonkokouksessa, olivat muutamat Helsingin vaivaishoitoyhdyskunnan jäsenet valittaneet kuvernööriille kokouksen päätöksestä. Kuvernööriin pyydettyä tämän johdosta lausuntoa kaupunginvaltuustolta tämä lähetti ⁵⁾ asian valiokuntaan, joka aikaisemmin oli asetettu ⁶⁾ valmistelemaan raastuvanoikeuden ja maistraatin virka- ja palvelusmiesten palkankorotuskysymystä. — Sittemmin antamassaan mietinnössä ⁷⁾ valiokunta huomautti m. m., että kyseellinen kirkonkokouksen päätös tosin ei ollut saanut lain voimaa ennen vuoden 1874 loppua, jolloin vaivaishoitoyhdyskunnan oikeus kirkonkokouksessa tehdä köyhäinhoitoa koskevia päätöksiä lakkasi, sekä että vuodesta 1875 lähtien epäilemättä oli kaupunginvaltuuston asia käsitellä kysymyksiä, jotka koskivat määrärahain myöntämistä vaivaishoitojohtokunnan virka- ja palvelusmiehille. Päätösvalan täten siirtyessä toiselta kunnan viranomaiselta toiselle tuntui asiain käsittelyn jatkuvaisuus kuitenkin vaativan, että asianomaisen viranomaisen päätöksen johdosta laillisessa järjestyksessä esitetyt valitukset oli joko hyväksyttävä tai hylättävä samalla tavalla, joka oli vahvistettu noudatettavaksi sen viranomaisen päätösten suhteen, jolle päätösvalta lain mukaisesti oli siirtynyt. Valituksentekijät eivät myöskään olleet esittäneet päteviä syitä kirkonkokouksen päätöksen muuttamiseen. — Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti ⁸⁾ edellä mainittuihin näkökohtiin viitaten lausunnossaan ilmoittaa, ettei se ollut havainnut olevan syytä kokouksen päätöksen muuttamiseen.

Kansakoulunopettajiston palkankorotus. Kansakoulujohtokunta oli kaupunginvaltuustolta anonut, että kaupungin kansakoulujen opettajiston palkkoja parannettaisiin myöntämällä heille lukuvuoden 1874—75 alusta kalliinajanlisäyksiä yhteensä 4,800 markkaa lukuvuotta kohden johtokunnan jaettavaksi asianomaisille opettajille ja opettajattarille sen esitykseen liitetyn taulukon mukaisesti 300, 200 ja 100 markan suuruisina erinä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto asetti ⁹⁾ asiaa valmistelemaan valiokunnan, johon tulivat ¹⁰⁾ vtt Kihlman, Mellin ja C. G. Estlander. Valiokunnan sen jälkeen

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. maalisk. 7 §. — ²⁾ Ks. s. 49. — ³⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 6 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 9 §. — ⁶⁾ Ks. s. 49. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 5 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. helmik. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 23 p. helmik. 7 §.

antamassaan mitetinnössä ¹⁾ puollettua johtokunnan anomusta valtuusto pääasiassa valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾:

toistaiseksi ja kunnes kaikki kaupungin palkannauttijat käsittävä lopullinen palkkaussääntö oli vahvistettu, myöntää kaupungin kansakoulujen opettajille ja opettajattarille väliaikaista kalliinajanlisäystä yhteensä 4,800 markkaa vuodessa jaettavaksi heidän kesken kansakoulujohtokunnan ehdotuksen mukaisesti ja suoritettavaksi lukuvuoden alusta tai heinäkuun 1 p:stä 1874; sekä

määrätä, että kuluvan lukuvuoden kalliinajanlisäys, elleivät kansakoulujen »omat varat» siihen riittäneet, oli maksettava johtokunnalle kaupunginkassasta etumaksutililtä sekä merkittävä menoksi kansakoulujen seuraavan tilivuoden talousarvioon edellisen tilin hyvittämiseksi.

Merikoulun opettajain vuokratrahoja koskeva lausunto. Maistraatin evättyä kaupungin merikoulun johtajan, kauppalaivankapteeni L. Krogiuksen ja saman koulun toisen opettajan, kauppalaivankapteeni J. A. Pontánin esittämän anomuksen vuokratrahojen myöntämisestä anomuksentekijät olivat valittaneet maistraatin päätöksestä läänin kuvernöörille. Tämän johdosta kuvernööri pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta. Valtuusto lähetti ³⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ⁴⁾ vtt Forsman, Montgomery ja Sundman, ja päätti ⁵⁾ valiokunnan annettua mietintönsä ⁶⁾ siinä esitetyin syin lausunnossaan jättää kuvernöörin ratkaistavaksi, ansaitsiko hakijain anomus huomiota ja eikö asiaa olisi jätettävä maistraatin päätöksen varaan. Myöhemmin maistraatti ilmoitti ⁷⁾ kuvernöörin vahvistaneen maistraatin päätöksen, joten hakijain anomus oli hylätty.

Kaupunginvankilan vanginvartijain palkankorotus. Kaupunginvankilassa palvelevien kuuden vanginvartijan anottua maistraatilta, että heille myönnettäisiin vuokratrahoja tai muuta palkankorotusta, ja maistraatin ehdotettua, että heidän palkkansa korotettaisiin 500 markasta 600 markkaan vuodessa, kaupunginvaltuusto lähetti ⁸⁾ asian n. s. raha-asiainvaliokuntaan ⁹⁾, jonka antaman mietinnön ¹⁰⁾ mukaisesti valtuusto päätti ¹¹⁾ toistaiseksi ja kunnes kaikki kaupungin palkannauttijat käsittävä lopullinen palkkaussääntö oli vahvistettu, myöntää n. s. yksityisvarain rahastosta mainituille vanginvartijoille kullekin 100 markan vuotuisen kalliinajanlisäyksen lokakuun 1 p:stä lukien.

Raatihuoneenrenki J. Holmströmin palkankorotus. Maistraatin suosituksesta kaupunginvaltuusto päätti ¹²⁾ myöntää raatihuoneen rengille J. Holmströmille kalliinajanlisäystä enintään 140 markkaa kuukaudessa.

Sihteerinpalkkio. V. t. maistraatinsihteerille, varatuomari B. Sirénille, joka kahdessa ensimmäisessä kokouksessa oli laatinut kaupunginvaltuuston pöytäkirjat, myönnettiin ¹³⁾ palkkioksi 200 markkaa.

Palkkio maksujen suorittamisesta. Satamakirjanpitäjä A. Åberg, joka oli huolehtinut kaupungin rakennustarvikeostojen aiheuttamien maksujen suorituksesta, anoi tästä tehtävästä korvausta. Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁴⁾ asian n. s. raha-asiainvaliokuntaan ¹⁵⁾, joka kuitenkin ei vuoden varrella antanut siitä lausuntoa.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. maalisk. 2 §. — ³⁾ S:n 9 p. maalisk. 6 §. — ⁴⁾ S:n s:n 8 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. huhtik. 2 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 7 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. elok. 21 §. — ⁹⁾ Ks. s. 44. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. marrask. 3 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. jouluk. 8 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. tammik. 3 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. marrask. 6 §. — ¹⁵⁾ Ks. s. 44.

Palkkio kannettuja tullimaksuja koskevien tietojen antamisesta. Sittenkuin vuoden 1874 alusta muuttunut tuulaakimaksun laskemisperuste oli tehnyt asianomaisille vaakamestareille välttämättömäksi saada päivittäin tietoja tullikamarissa kannettujen tullimaksujen määrästä, maistraatti oli tiedustellut tullikamarista, voitiinko sellaisia tietoja kohtuullisesta korvauksesta antaa vaakamestarille, ja saanut vastauksen, että eräs tullikamarin virkamiehistä suostui 500 markan vuosipalkkiosta jäljentämään ja antamaan vaakamestarille kyseelliset tiedot. Tämän johdosta maistraatti jätti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, voitiinko mainittu maksu suorittaa kaupunginkassasta, mihin kaupunginvaltuusto myöntyikin ¹⁾.

Palkkio vaivashoitojohtokunnalle suoritetusta ylimääräisestä työstä. Vaivashoitojohtokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ johtokunnan kassanhoitajalle, pankinkamreeri G. A. Wendellille 400 markan palkkion hänen johtokuntaa varten suorittamastaan ylimääräisestä veloitus- ja kannantatyöstä.

Tulevista ja menevistä tavaroista y. m. suoritettavien maksujen taksat. Vt Wasenius herätti kysymyksen valiokunnan asettamisesta laatimaan uutta tak-saa, jonka mukaan tulevista ja menevistä sekä kauttakulikutavaroista kaupungille tulevat maksut, satama- ja silta- sekä mittaus-, pakkaus- ja runsimismaksut oli kannettava. Sama valiokunta olisi myös oikeutettava määräämään kaupunginkassasta maksettavaksi varat taksan laatimisesta koituvien menojen suorittamiseen. Tähän myöntyen ³⁾ kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ valiokunnan jäseniksi vtt Waseniuksen, Dalströmin, Ignatiuksen, Krogiuksen ja Brummerin. Myöhemmin lähetettiin ⁵⁾ samaan valiokuntaan senaatin päätös erityisen komitean antaman lausunnon ja ehdotuksen johdosta, jotka koskivat tuulaakin ja muiden kaupunkien liikenteestä ja merenkulusta suoritettavien maksujen suorittamisen perusteita. Valiokunnan mietintöä ei annettu vuoden varrella.

Valtion avustus katuvalaistusta varten. Vuoden 1876 talousarviota vahvistaessaan kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ antaa majoitusrasituksen lieventämistä tarkoittavia toimenpiteitä käsittelemään asetetulle valiokunnalle ⁷⁾ tehtäväksi antaa lausuntonsa myöskin siitä, olisiko mahdollista ryhtyä toimenpiteisiin avustuksen hankkimiseksi yleisistä varoista katuvalaistuskustannusten suorittamiseen, mihin valtio aikaisemmin oli ottanut osaa.

Lausunto veistokoulun valtionavusta. Sittenkuin maistraatin välityksellä oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa veistokoulun johtokunnan senaatille tekemästä anomuksesta, että koulu edelleen kaksi vuotta eli syyskuun 1 p:ään 1877 saisi nauttia sitä 1,200 markan vuosimäärärahaa, joka aikaisemmin oli myönnetty sille yleisistä varoista, valtuusto päätti ⁸⁾ lausunnossaan puoltaa johtokunnan anomusta.

Lausunto valtionavun myöntämisestä suunnitellulle puutarhayhdistykselle. Suunnitellun puutarhayhdistyksen toimikunnan ⁹⁾ anottua senaatilta 8,000 markan vuotuisen määrärahan myöntämistä yhdistyksen tarkoituksperien edistämiseksi pyydettiin maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta. Lähetettyään ¹⁰⁾ asian valiokuntaan ¹¹⁾, joka oli asetettu valmistelevaan kahta muuta valtuuston käsiteltäväksi jätettyä, samaa yhdistystä koskevaa anomusta, valtuusto päätti ¹²⁾ tämän valiokunnan ehdotuksen ¹³⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. elok. 12 §. — ²⁾ S:n 11 p. toukok. 5 §. — ³⁾ S:n 28 p. tam-mik. 10 §. — ⁴⁾ S:n s:n 14 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 10 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. jouluk. 1 §. — ⁷⁾ Ks. s. 59. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 31 p. elok. 10 §. — ⁹⁾ Ks. s. 29. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 27 p. huhtik. 6 §. — ¹¹⁾ Ks. s. 30. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 1 §. — ¹³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24.

mukaisesti lausunnossaan huomauttaa, että kyseellisen laatuinen yhdistys asianmukaisesti avustettuna epäilemättä vaikuttaisi kohottavasti tärkeään kulttuurinhaaraan, ei ainoastaan pääkaupungin ympäristössä, vaan koko maassa, minkä vuoksi valtuusto lausui toivomuksen, että toimikunnan anomus vuotuisen avustuksen myöntämisestä valtion varoista otettaisiin huomioon.

Toimenpiteitä majoitusrasituksen lieventämiseksi. Vuoden 1876 talousarviota käsiteltäessä puheenjohtaja Mechelin pitkähkössä kirjallisessa lausunnossa ¹⁾ ehdotti, että asetettaisiin valiokunta selvittelemään, eikö majoitusvelvollisuutta voitaisi täyttää kaupungille pienemmin kustannuksin, sekä laatimaan ehdotusta senaatille osoitettavaksi esitykseksi majoitusrasituksen lieventämisestä joko siten, että kaupungille uudestaan taattaisiin samanlainen suurehko avustus valtion varoista kuin oli saatu vuosina 1871—74 tai käyttämällä jotakin muuta samaa tarkoittavaa keinoa, jonka katsottaisiin paremmin vastaavan sitä kantaa, jota hallitus katsoi sopivaksi noudattaa kyseellisen valtioneuvoston tyydyttämiseksi. Tähän myöntyen ²⁾ kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ valiokunnan jäseniksi vtt Sanmarkin, Montgomeryn, Forsmanin, Borgströmin ja Schaumanin.

Nostokurkien osto. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle v. t. kaupungininsinööri C. Reuterin maistraatin toimeksiannosta laatimat kahden nostokurjen piirustukset ja kustannusarvion, jotka nostokurjet tarpeellisina raskaampien tavarain lastaamiseen ja purkamiseen oli suunniteltu pystytettäväksi toinen Kauppatorin itäpäässä olevan laiturin ääreen ja toinen Eteläsataman kauppamakasiinin edustalle ja jotka oli merkitty jo v. t. kaupungininsinöörin vuoden 1875 yleisiä töitä koskevaan ehdotukseen. Valtuusto lähetti ⁴⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ⁵⁾ vtt Krogius ja Sundman sekä valtionrautateiden konetirehtööri K. P. Engström. Valiokunnan asiaa koskevaa mietintöä odoteltaessa v. t. kaupungininsinööri merkitsi ehdotukseensa vuoden 1876 yleisten töiden talousarvioksi 17,600 markan määrärahan kyseellisiä nostokurkia sekä niiden perustusta ja pystyttämistä varten, ja tämä määräraha merkittiin myöskin muuttumattomin määrin maistraatin mainitun vuoden yleiseen talousarvioehdotukseen. Lisätyn raha-asiainvaliokunnan ⁶⁾ vuoden 1876 talousarvioehdotuksesta antamassaan mietinnössä huomautettua ⁷⁾, ettei valiokunta tosin ollut katsonut olevan syytä ehdottaa, että osto lopullisesti päätettäisiin, mutta että tämä menoerä sen mielestä kuitenkin oli pysytettävä ehdotuksessa sen varalta, että valtuusto vastedes päättäisi toteuttaa mainitun oston, valtuusto talousarviota järjestettäessä ⁸⁾ päätti merkitä tähän tarkoitukseen vuoden 1876 menosääntöön mainitun määrän. Asiaa valmistelemaan asetettu valiokunta ei vuoden varrella antanut mietintöään.

Uuden paloruiskun hankkiminen. Palotoimikunta alisti valtuuston ratkaistavaksi, eikö niitä kolmea kaupungin vanhemmista paloruiskuista, jotka olivat vailla imulaitetta, vähitellen olisi vaihdettava uusiin ja rakenteeltaan tarkoituksenmukaisempiin, sekä ilmoitti samalla, että englantilaista mallia olevia nelipyöräisiä, imulaitteella ja letkuilla varustettuja vaunuruiskuja oli saatavissa eräästä kaupungissa olevasta liikkeestä 3,000 markan hintaan. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto valtuutti ⁹⁾ palotoimikunnan toistaiseksi hankkimaan yhden uuden, rakenteeltaan tarkoituksenmukaisen ruiskun mai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. jouluk., liite E. — ²⁾ S:n 21 p. jouluk. 1 §. — ³⁾ S:n 22 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. elok. 20 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. syysk. 12 §. — ⁶⁾ Ks. s. 63. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 43, s. 7. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 21 p. jouluk. 1 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. syysk. 7 §.

nitusta tai muusta liikkeestä, mistä hyvää työtä voitiin saada mahdollisimman pienin kustannuksin.

Höyrypaloruiskun oslo. Palotoimikunnan tekemän esityksen suuremman höyrypaloruiskun ostamisesta kaupungille kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ aikaisemmin vakinaisen palokunnan lisäämistä koskevaa kysymystä valmistelemaan asetettuun valiokuntaan ²⁾, joka kuitenkin ei kertomusvuonna sitä käsitellyt.

Louhimistöiden suorittaminen Vladimirinkadun varrella olevilla tonteilla. Senaatin vahtimestari K. V. Dufholm ja eversti, vapaaherra A. Rehbinden olivat anoneet maistraatilta, että kaupunki Vladimirinkadulla suoritettujen louhimistöiden katkaistua kaiken liikenteen heidän sen varrella oleviin taloihinsa n:ot 11 ja 10 joko huolehtisi tarpeellisesta louhimisesta ajokelpoisten ajoporttien aikaansaamiseksi mainituille tonteille tai siinä tapauksessa, että hakijain itsensä täytyi toimittaa tämä työ, korvaisi heille siitä aiheutuvat kustannukset. Valtuusto epäsi ³⁾ anomuksen, jonka maistraatti oli jättänyt sen ratkaistavaksi.

Määrärahan myöntäminen veistokoululle. Veistokoulun johtokunnan tekemän ja maistraatin puoltaman esityksen 5,000 markan vuotuisen määrärahan myöntämisestä koulun huoneistoa, lämpöä ja valaistusta varten kaupunginvaltuusto lähetti ⁴⁾ kolmihenkiseen valiokuntaan, johon valittiin ⁵⁾ vtt Westermarck, Ignatius ja Mellin. Valiokunnan tämän jälkeen antaman lausunnon ⁶⁾ mukaisesti valtuusto päätti ⁷⁾ myöntää veistokoululle anotun määrärahan neljäksi vuodeksi eteenpäin ehdoin, että koululle aikaisemmin myönnetty 2,600 markan suuruinen avustus lakkasi.

Avustuksen myöntäminen kaupunginpalvelija E. A. Nordströmille. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾ ent. kaupunginpalvelijan E. A. Nordströmin tekemän ja maistraatin puoltaman eläkeanomuksen, mutta päätti samalla myöntää hänelle kertakaikkista avustusta 300 markkaa.

Lahjapalkkioiden myöntäminen vahtimestari G. H. Bäckströmille. Puheenjohtajan ehdotuksesta myönnettiin ⁹⁾ kaupunginvaltuuston vahtimestarille, kaupunginpalvelija G. H. Bäckströmille ylimääräisestä työstä 150 markan lahjapalkkio. Bäckströmin erottua kaupunginpalvelijan toimesta myönnettiin ¹⁰⁾ hänelle tämän lisäksi 500 markan lahjapalkkio.

Myönnettyjä eläkkeitä. Maistraatin suosituksesta kaupunginvaltuusto myönsi ¹¹⁾ kunnallisaatimies H. J. Crohns-vainajan turvattomille tyttärillem M. J. ja M. C. Crohnsille sekä heikkomieliselle pojalle, ent. ylioppilaalle C. E. Crohnsille, joille kaupungin vanhimmat olivat ehdottaneet myönnettäväksi vuotuista avustusta 200 markkaa kullekin eli yhteensä puolet siitä eläkkeestä, minkä heidän vuonna 1874 kuollut äitinsä elinaikanaan oli saanut, edellä mainitun suuruiset elinkautiset eläkkeet, jotka maksettaisiin molemmille ensinmainituille niin kauan kuin he olivat naimattomina ja viimeksimainitulle niin kauan kuin hän poti mielisairauttaan. Eläkkeet oli maksettava kaupunginkassan palkkausrahastosta toukokuun 1 p:stä 1874 lukien.

Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahasto. Lukuisten Helsingin kunnan jäsenten vuosina 1844 ja 1845 merkittyä avustuksia kunnollisen palvelusväen palkitsemista varten perustettavaan rahastoon, joka vuoden 1875 alussa oli 6,107: 60 markan suuruinen, anoivat prokuraattori, vapaaherra J. Ph. Palmén,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ Ks. s. 69. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. syysk. 8 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. toukok. 10 §. — ⁵⁾ S:n s:n 18 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. kesäk., liite. — ⁷⁾ S:n s:n 7 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. huhtik. 7 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. kesäk. 13 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. marrask. 10 §. — ¹¹⁾ S:n 9 p. helmik. 5 §.

tod. valtioneuvos, vapaaherra K. F. von Willebrand, kauppaneuvos H. Borgström, kamarineuvos F. J. Rabbe ja professori Z. Topelius, jotka rahaston osakkaina pitämässään kokouksessa olivat päättäneet jättää sen kaupunginvaltuuston hallittavaksi, että valtuusto ottaisi vastaan mainitut varat ja sen jälkeen hoitaisi niitä ja käyttäisi niitä mainittuun tarkoitukseen. Tämän johdosta valtuusto päätti ¹⁾ antaa kolmihenkiselle valiokunnalle tehtäväksi antaa asiasta lausunnon ja ehdotuksen ja valitsi ²⁾ tämän valiokunnan jäseniksi vtt Schaudmanin, Borgin ja Edlundin. — Tämän jälkeen antamassaan mietinnössä³⁾ valiokunta ilmoitti, että se ennen kaikkea oli pitänyt tarpeellisena selvityksen hankkimista siitä, olivatko kaikki elossa olevat osakkaat ottaneet osaa rahaston käyttöoikeuden luovuttamista koskevaan päätökseen ja oliko heidän tarkoituksensa, että rahasto vastedes katsottaisiin kunnan omaisuudeksi. Vastaukseksi tätä seikkaa koskeviin tiedusteluihinsa valiokunta oli saanut kaikkien kaupungissa elävien, alkuperäisiin merkintälistoihin kirjoittautuneiden henkilöiden allekirjoittaman selityksen, että kyseellinen rahasto »kuluvan vuoden alusta ja vastedes on oleva Helsingin kunnan omaisuutta, jota Helsingin kaupunginvaltuutettujen kunnan puolesta tulee hallita ja vapaasti käyttää rahaston alkuperäisen tarkoituksen rajoissa». Ei siis ollut syytä epäröidä ottamasta vastaan tarjottua lahjoitusta. Varain käyttämiseen nähden valiokunta oli sitä mieltä, että paras ja tehokkain tapa palkita palvelevaan luokkaan kuuluvia henkilöitä oli heidän turvaamisensa hädältä ja puutteelta heidän vanhoina päivinään. Sellainen turva voitiin heille hankkia joko perustamalla vanhoille ja työkyvyttömille, hyvin suositelluille palvelijoille ja palvelijattarille turvakoti, jonka pohjarahastoksi kyseellinen rahasto voitaisiin käyttää, tai myöskin maksamalla vuosittain rahamäärä johonkin elinkorkolaitokseen muutamien vielä toimesta olevien henkilöiden puolesta, jotta nämä vanhempaan ikään ehtineinä saisivat sen hyväkseen. Joka tapauksessa olisi lahjoitettu rahamäärä valiokunnan mielestä edelleen pantava korkoa kasvamaan, kunnes se olisi vähintään 10,000 markan suuruinen, jolloin kaupunginvaltuuston olisi otettava kysymys rahaston käytöstä ratkaistavakseen. Valiokunta ehdotti niinmuodoin:

että kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahasto vastaanotettaisiin Helsingin kunnan omaisuudeksi kaupungin rahatoimilaitoksen hallittavaksi ja korkoa kasvamaan, kunnes se nousi 10,000 markan määrään;

että kysymys rahaston käyttämisestä sen tarkoituksensa puitteissa jätettäisiin vastedes ratkaistavaksi; sekä

että maistraattia kehoitettaisiin ryhtymään toimenpiteisiin lahjoitetun rahamäärän nostamiseksi sekä jättämään se rahatoimikonttorin hallittavaksi ja tallettavaksi korkoa kasvamaan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ valiokunnan ehdotuksen sen kaikilta osilta ja päätti samalla erityisessä kirjelmässä lausua kiitollisuutensa lahjoittajille sekä lähettää maistraatin säilytettäväksi valiokunnan hankkimat asiaa koskevat asiakirjat, joita oli pidettävä rahaston perustamiskirjoina.

Kansakoulujen lukuvuoden 1875—76 tulo- ja menosääntö. Kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ kansakoulujohtokunnan maistraatin välityksellä valtuustolle lähettämän ehdotuksen kaupungin kansakoulujen lukuvuoden 1875—76 talousarvioksi n. s. raha-asiainvaliokuntaan ⁶⁾, johon oli lisäjäseniksi kutsuttu erinäisiä muita kansakouluja koskevia asioita valmistelemaan ase-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. tammik. 3 §. — ²⁾ S:n s:n 6 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. maalisk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. toukok. 6 §. — ⁶⁾ Ks. s. 44.

tettu valiokunta ¹⁾). Talousarvio päättyi 62,000 markkaan, mistä 41,000 markkaa peitettäisiin kaupunginkassasta. Yhdistetyn valiokunnan mietinnössään ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto sittemmin päätti ³⁾ vahvistaa talousarvioehdotuksen ilman muutosta.

Kaupungin vuoden 1876 meno- ja tulosääntö. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle rahatoimikonttorin, vaivaishoitojohtokunnan, kansakoulujohtokunnan ja kuumesairaalan hallituksen ehdotukset vuoden 1876 menoiksi ja tuloiksi, rahatoimikonttorin ehdotukseen liittyvän v. t. kaupungininsinöörin laatiman erikoisehdotuksen mainitun vuoden yleisistä töistä sekä maistraatin samaksi vuodeksi laatiman supistelman verotuksen alaisista tuloista ja menoista. Rahatoimikonttorin ehdotus päättyi kahteen supisteluun, joista toinen, palkkaus-, rakennus- ja yksityisvarain rahastoa koskeva, oli seuraava:

Menot.

Palkkausrahasto	138,432: 39	
Rakennusrahasto	4,500: —	
Yksityisvarain rahasto	239,237: 20	382,169: 59
Säästöä kaupunginkassassa		51,676: 64
Yhteensä Smk.		433,846: 23

Tulot.

Palkkausrahasto	139,212: 31	
Rakennusrahasto	2,285: 72	
Yksityisvarain rahasto	292,348: 20	433,846: 23
Yhteensä Smk		433,846: 23

Rahatoimikamarin toinen supistelu koski muita rahastoja, nimittäin verotettujen varain rahastoa, palorahastoa ja majoitusrahastoa, ja oli sisälöltään seuraava:

Menot.

Velkaa Yhdyspankille		209,500: —
Kyyti- ja pursimiesvakanssivaroja	10,476: —	
Lääkäri- ja kätilövaroja	2,142: 96	
Lyhtyvaroja	73,026: 87	
Viertotie-, maantie- ja siltarakennusvaroja	23,400: —	
Kouluvaroja	18,100: —	
Palorahasto	73,126: 58	
Majoitusrahasto	338,798: 94	539,071: 35
Arvioidut lyhennykset		10,000: —
Yhteensä Smk.		758,571: 35

Tulot.

Kyyti- ja pursimiesvakanssimaksu	3,600: —	
Viertotie-, maantie- ja siltarakennusvaroja	15,400: —	
Kouluvaroja	1,200: —	
Majoitusrahasto	150,000: —	170,200: —
Taksoittamalla kerättävä loput eli		588,371: 35
Yhteensä Smk.		758,571: 35

¹⁾ Ks. s. 36. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32. — ³⁾ Valt. pöytäk. 31 p. elok. 4 §.

Vaivashoitojohtokunnan, kansakoulujohtokunnan ja kuumesairaalan hallituksen talousarvioehdotukset osoittivat seuraavat loppusummat:

	Menot.	Tulot (säästö mukaan luettuna).	Verotus.
Vaivashoito	177,371: 88	94,800: —	82,571: 88
Kansakoulut	63,030: —	52,118: 12	10,911: 88
Kuumesairaala	11,820: —	5,539: 94	6,280: 06
Yhteensä Smk	252,221: 88	152,458: 06	99,763: 82

Yleisten töiden erikoisehdotus päättyi 145,585: 60 markkaan.

Maistraatin edellä mainittu talousarviosupistelmä viimein sisälsi seuraavat menot ja tulot:

Menot.

Rahatoimikonttorin ehdotuksen mukaan ..	758,571: 35
Vaivashoitojohtokunnan » » ..	177,371: 88
Kansakoulujohtokunnan » » ..	63,030: —
Kaupungininsinöörin Kasarminkadun kansakoulutalon korjaamista koskevan ehdotuksen mukaan	6,483: 60
Kansakoulurahaston velka kaupunginkassaan	17,628: 20
Kuumesairaalan hallituksen ehdotuksen mukaan	11,820: —
Yhteensä Smk	1,034,905: 03

Tulot.

Säästöä tammikuun 1 p:nä 1876:

vaivaikkassassa	71,000: —
kansakoulukassassa	31,518: 12
kuumesairaalan kassassa	5,339: 94
	107,858: 06

Arvioituja tuloja:

rahatoimikonttorin ehdotuksen mukaan	170,200: —
vaivashoitojohtokunnan » »	23,800: —
kansakoulujohtokunnan » »	20,600: —
kuumesairaalan hallituksen » »	200: —
	214,800: —

Taksoitettavaksi jää:

kaupunginkassaa varten	588,371: 35
vaivashoitoa varten	82,571: 88
kansakouluja varten	35,023: 68
kuumesairaala varten	6,280: 06
	712,246: 97

Yhteensä Smk 1,034,905: 03

Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ asian valmisteltavaksi raha-asiaINVALIOKUNTAAN ²⁾, johon lisäjäseniksi oli valittu vtt Borgström, Heimberger, Rudbäck ja Hjelt, sekä valtuutti samalla valiokunnan, mikäli se katsottiin tarpeelliseksi, kutsumaan avukseen asiantuntijoita.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. jouluk. 9 §. — ²⁾ Ks. s. 44.

Antamassaan ¹⁾ lausunnossa ²⁾, johon liittyi kaupunginkamreeri F. W. Dittmarin laatima yleiskatsaus kaupungin menoihin ja tuloihin vuonna 1875 sekä valiokunnan laatima vuoden 1876 talousarvion supistelmä, lisätty raha-asiaivaliokunta huomautti m. m., että valtuuston tulo- ja menoarvioehdotuskäsittelyn olennainen puoli kunnallisasetuksen mukaan oli ehdotettujen menojen ja niitä varten tarvittavien varain myöntäminen. Tämän myöntämisen säännöllisenä muotona oli pidettävä välitöntä, taksoituksen muodossa tapahtuvaa verotusta, mutta jos vahvistetut menot ylittivät tavanmukaiset ylläpito- ja korjauskustannukset, voitiin ja tulikin ne luonnollisesti luottoa käyttämällä jakaa myöskin tulevaisuuden osalle. Myönnetty verotusmäärä jaettiin kunnan jäsenten kesken heidän veroäyriensä mukaan huomioonottaen kuitenkin, että osa näistä voi olla vapautettu määrättyihin tarkoituksiin tapahtuvasta verotuksesta. Jotta kunnan jäsenet verotettavaa määrää vahvistettaessa voisivat tietää, kuinka paljon kunkin osalle tuli, oli välttämätöntä tuntea sekä vuoden koko veroäyri-luku että jostakin veroluokasta vapautettujen veroäyrien lukumäärä. Ennen kaupunkien voimassaolevan kunnallishallinnon voimaantumista laadittiin vuosittain vuoden alkupuoliskolla kaupungin meno- ja tuloehdotus samaksi vuodeksi, ja sitä, mitä silloin myönnettiin vuoden kuluessa kannettavaksi, pidettiin asianomaisen vuoden veroina. Uuden kunnallisasetuksen mukaan taaskin vuoden 1875 tulo- ja menoarvio olisi ollut laadittava joulukuussa 1874, mutta koska asetusta ei silloin vielä ollut alettu soveltaa, ei tällaista ehdotusta ollut laadittu. Tämän johdosta ja koska mainitun asetuksen mukaan seuraavaa vuotta varten myönnettyt varat katsottiin kuluvan vuoden veroiksi, ei ollut vältettävissä, että niiden, jotka vuonna 1875 olivat kunnan jäseniä, vuoden 1876 kuluessa täytyi kantaa kunnalla molempina vuosina olleiden menojen aiheuttama verotaakka, sikäli kuin nämä menot peitettiin verotusvaroilla. Siitä, että vuonna 1875 ei ollut toimitettu mitään kunnallistaksoitusta, oli ollut seurauksena, että menot tänä vuonna olivat ylittäneet tulot ja että kaupunginkassassa siten oli syntynyt vaje. Osaksi tämä vaje kuitenkin oli näennäinen, koska n. s. yksityisvarain rahasto oli siirtänyt suurimman osan muutaman vuoden kuluessa kertynyttä säästöään sellaisten menojen suorittamiseen, jotka olisi ollut kustannettava verotusvaroilla. Toiselta osalta vajea oli peitetty kaupunginvaltuuston vuoden varrella tekemän päätöksen ³⁾ mukaisesti otetulla 200,000 markan suuruisella kassakreditiivilainalla, joka kokonaan sisältyi menoeränä maistraatin talousarviosupistelmään ja joka valiokunnankin mielestä oli merkittävä vuoden 1876 talousarvioon. Yksityisvarain rahastosta saatujen ennakkomaksujen takaisin suorittamista koskeva kysymys, mikäli ne eivät sisältyneet talousarvioehdotukseen, oli sen sijaan valiokunnan samoin kuin maistraatinkin mielestä kohtuullista ottaa harkittavaksi vasta seuraavaa talousarviota laadittaessa. Uutta lainaa ei valiokunnan mielestä ollut otettava talousarvioon. — Useimmat valiokunnan menosääntöehdotukseen ehdottamat muutokset ja lisäykset perustuivat kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemiin päätöksiin. Muista muutoksista mainittakoon erikseen, että valiokunta oli ehdotukseensa ottanut maistraatin supistelmään sisältyvät kansakoulurahaston lisämenot, yhteensä 24,111: 80 markkaa, merkinnyt valtuuston kansliaa varten, palkkaukset mukaan luetuna, 10,000 markkaa 4,500 markan sijasta, arvioiduksi lyhennykseksi 15,000 markkaa 10,000 markan sijasta ja kaupunginkassan säästökseen vuoden 1876

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj n:o 43. — ³⁾ Ks. s. 47.

lopussa 43,416: 64 markkaa 51,676: 64 markan sijasta sekä kokonaan poistanut vaivaistalon laajentamista varten ehdotetun 50,000 markan suuruisen menoerän, minkä johdosta vaivashoidon menojen kokonaismäärä väheni 177,371: 88 markasta 127,371: 88 markkaan. Tulosaantöä koskeviin ehdotuksiin valiokunta yhtyi, kuitenkin sellaisin muutoksin, että maistraatin supistelmaan sisältyvät säästöt oli merkittävä tuloarvioihin asianomaisiin paikkoihin ja verotusmääriä muutettava menosääntöön ehdotettujen muutosten mukaisesti. Maksuunpanon ja kannantatyön helpottamiseksi valiokunta sen ohessa ehdotti, että jos maksuunpanossa veroäyriin osalle tuli pennin murto-osia, veroäyriältä oli suoritettava lähinnä korkeampi tasainen pennimäärä. Valiokunnan taksoitettavaksi ehdottama määrä oli 667,246: 97 markkaa. — Vaikka valiokunta sen johdosta, että taksoituslautakunta ei vielä ollut lopettanut työtään, ei voinut antaa tietoja veroäyrien koko luvusta eikä etuoikeutettujen veroäyrien luvusta, valiokunta edellytti, että valistunut huolenpito kunnan edusta saisi yksityisen alistumaan asianmukaiseen verotukseen, vaikkakaan hänen maksettavakseen pantua määrää ei voitu varmasti punnittuna esittää hänen arvosteltavakseen. Lopuksi valiokunta huomautti, ettei se suinkaan ollut pitänyt talousarvion asetelmaa tarkoituksenmukaisimpana mahdollisena, mutta ettei se kuitenkaan enempää kuin maistraattikaan ollut katsonut olevan syytä ehdottaa sen muuttamista, koska siirtyminen uuteen järjestelmään parhaiten sopi vastaisen rahatoimikamarin valmistelevaksi ja toteutettavaksi. — Mietintöön liitetystä vastalauseesta vt Nybom lausui, että hänen mielestään valiokunnan olisi ollut uudistettava talousarvion asetelma, niin että se muodostuisi yksinkertaisemmaksi ja selväpiirteisemmäksi ja eri talousarvioiden yhteys säilyisi.

Kaupunginvaltuuston käsitellessä asiaa, jolloin myöskin jaettiin kaupunginkamreeri Dittmarin laatima kaupunginkassan tuloja ja menoja vuosina 1871—74 valaiseva taulukko, valtuusto päätti ¹⁾ pääasiassa hyväksyä lisätyn raha-asiaINVALIOKUNNAN ehdotuksen. Menopuolelle merkittiin kuitenkin majoitusrahaston määräraha ainoastaan mahdollisesti, t. s. pidätettiin valtuustolle mahdollisuus sen vastaiseen alentamiseen; tulopuolelle taas merkittiin uutena eränä pankkirakennuksen tontin ²⁾ lunastusmaksu, 14,688 markkaa, poistettiin 1,200 markan suuruinen erä, iltakoulun valtionapu, ja pidätettiin majoitusta varten tapahtuvaa taksoitusta merkittäessä sama ehto, joka on mainittu sen menoista puhuttaessa. Sen ohessa hyväksyttiin raha-asiaINVALIOKUNNAN ehdotus veroäyriältä suoritettavan veromäärän tasoittamisesta.

Talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti antaa aikaisemmin vastaisen rahatoimikamarin ohjesääntöä laatimaan asetetulle valiokunnalle ³⁾ tehtäväksi antaa valtuustolle lausuntonsa siitä, eikö kunnallisverojen kannantaa olisi jaettava useammille maksukausille ja majoituksen aiheuttaman verotuksen maksuunpanoa suoritettava erikseen ja erityisin verolipuihin.

Kahdesta talousarvion käsittelyssä vireille pannusta kysymyksestä, nim. toimenpiteisiin ryhtymisestä majoitusrasituksen lieventämiseksi ja valtion osanotosta katuvalaistuksen aiheuttamiin kustannuksiin, tehdään selkoa ⁴⁾ muussa yhteydessä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. jouluk. 1 § ja 22 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Ks. s. 22. — ³⁾ S:n s. 68. — ⁴⁾ S:n ss. 58 ja 59.